

ROZSTANIA • OBITUARIES

DOC. DR LESZEK MICHALSKI (1920–1995)

13 marca 1995 r. odszedł od nas na zawsze doc. dr Leszek Michalski, emerytowany wieloletni nauczyciel akademicki Instytutu Biologii Uniwersytetu M. Kopernika w Toruniu. Całe życie był związany z Pomorzem. Urodził się 2 lutego 1920 roku w Bydgoszczy. Tu uczęszczał do szkół i tu przetrwał okupację. Gimnazjum ukończył w roku 1939, a maturę typu humanistycznego otrzymał w roku 1945. Od roku 1930 działał w Związku Harcerstwa Polskiego, uzyskując coraz to wyższe stopnie, aż do stopnia Harcerza Orlego. Pełnił też funkcję drużynowego w Błękitnej Czwórce. Jako harcerz włącza się w roku 1939 do obrony miasta. We wrześniu zostaje internowany przez Wehrmacht. Po zwolnieniu, pracuje jako robotnik fizyczny w firmach prywatnych i rozpoczyna działalność konspiracyjną. Zostaje aresztowany przez gestapo, a po zwolnieniu, czując się zagrożony, wyjeżdża na roboty do Rzeszy. Powraca do Bydgoszczy w marcu 1943 roku i rozpoczyna działalność w Szarych Szeregach podporządkowanych Armii Krajowej. Zostaje przydzielony do służby łączności wewnętrznej Garnizonu AK, którą pełni do stycznia 1945 roku. Po wojnie, w roku 1946, zostaje aresztowany przez

Urząd Bezpieczeństwa i przez dwa miesiące jest przetrzymywany w areszcie śledczym w Bydgoszczy.

W październiku 1945 roku Leszek Michalski rozpoczyna studia biologiczne na Uniwersytecie M. Kopernika w Toruniu, które kończy w styczniu 1952 uzyskując stopień magistra filozofii w zakresie biologii. W październiku 1947 roku zostaje zatrudniony na UMK w charakterze zastępcy asystenta na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym. W roku 1950 zostaje przydzielony do powstałej w tym roku Katedry Fizjologii Roślin i, wraz z dr K. Wilczyńską, przystępuje do organizacji tej placówki. Katedra prowadzona była początkowo przez prof. J. Zabłockiego i prof. J. Czosnowskiego, a od października 1952 przez prof. M. Michniewicza, który w styczniu 1953 obejmuje jej kierownictwo. W tym to czasie rozpoczyna doc. Michalski swą działalność naukową, włączając się w badania nad rolą regulatorów wzrostu we wzroście i rozwoju roślin. Wkłada duży wysiłek w organizację warsztatu naukowego i opracowania metod izolacji i identyfikacji hormonów roślinnych. W roku 1961 uzyskuje doktorat, a w czerwcu 1968 dostaje nominację na docenta etatowego w Katedrze Fizjologii Roślin UMK. Od roku 1972 pełnił obowiązki kierownika Pracowni Izotopowej i Analizy Instrumentalnej Instytutu Biologii, którą zorganizował od podstaw.

Dorobek naukowy doc. Michalskiego obejmuje 32 publikacje, w tym 25 prac eksperymentalnych indywidualnych i współautorskich. Większość z nich została opublikowana w języku angielskim, w czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym. Do najcenniejszych prac zaliczyć należy przede wszystkim prace nad hormonami w kiełkującym pyłku leszczyny, a zwłaszcza prace nad hormonami w pyłku sosny oraz w pyłku i kiełkujących nasionach dębu. Wyniki tych prac referowane były na sympozjum międzynarodowym w Pradze w roku 1984. Znalazły one szeroki oddźwięk wśród leśników i weszły na trwałe do literatury specjalistycznej. Na uwagę zasługują też prace nad dynamiką hormonów w organach generatywnych roślin, a także rozprawa doktorska pt. *Badania nad wpływem długości okresu świetlnego na poziom regulatorów wzrostu u rośliny dnia krótkiego i długiego*.

Oddzielną grupę publikacji stanowią prace z zakresu radiobiologii nad wpływem promieni jonizujących na dynamikę hormonów roślinnych, głównie w kiełkujących nasionach sosny. Wyniki tych prac referowane były na międzynarodowym sympozjum w Sofii w roku 1975. W końcowej fazie swej działalności naukowej włączył się doc. Michalski do prac nad rolą regulatorów wzrostu w patogenie pszenicy wywołanej grzybem *Fusarium culmorum*.

Leszek Michalski jest też autorem siedmiu innych publikacji, głównie poświęconych metodyce izolacji i identyfikacji hormonów roślinnych.

Dużą aktywność wykazał doc. Michalski przy organizacji czterech międzynarodowych sympozjów naukowych, jakie odbyły się w Toruniu w roku 1959, 1963, 1965 i 1974, z inspiracji Katedry Fizjologii Roślin UMK. Był członkiem wielu towarzystw naukowych krajowych i zagranicznych, w tym Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Towarzystwa Naukowego w Toruniu i Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. M. Kopernika.

Jako nauczyciel akademicki prowadził działalność dydaktyczną w dziedzinie fizjologii roślin i radiobiologii. W latach 1969–1972 był prodziekanem Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi, a w latach 1967–1972 kierownikiem Zaocznego Studium Biologii. Reprezentował młodszych pracowników nauki w Radzie Wydziału BiNoZ (1951–1960) i w Senacie (1961–1968).

Działalność naukowa i dydaktyczna doc. Michalskiego była wielokrotnie nagradzana zarówno nagrodą ministra (1967, 1990), jak też Rektora UMK (1983, 1986, 1987, 1988).

Na podkreślenie zasługuje też działalność Leszka Michalskiego jako społecznika. Działał w harcerstwie. Po wojnie został harcmistrzem i otrzymał honorową godność Seniora ZHP. Był współzałożycielem i wieloletnim prezesem Toruńskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego i Klubu Wysokogórskiego. Organizował środowiska kombatanckie żołnierzy AK na Pomorzu, działał w Fundacji Archiwum Pomorskie AK i jej Klubie Historycznym. Był przewodniczącym Zarządu Oddziału Toruńskiego Światowego Związku Żołnierzy AK. Został odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Brązowym Krzyżem Zasługi z Mieczami, Krzyżem Zasługi dla ZHP z Mieczami, Krzyżem Armii Krajowej, Krzyżem Kampanii Wrześniowej 1939.

Cześć jego pamięci.

Marian MICHNIEWICZ

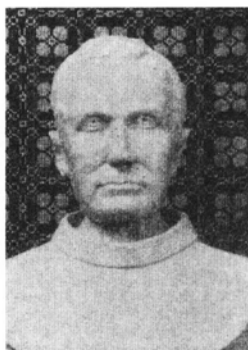
ROCZNICE, JUBILEUSZE ANNIVERSARIES, JUBILEES

PRO MEMORIA

• **250 rocznica urodzin księżnej Izabeli Czartoryskiej (3 III 1746–17 VI 1835)**, kolekcjonerki sztuki, miłośniczki roślin i ogrodnictwa, ur. w Warszawie,

zm. w Wiedniu, autorki pracy *Mysli różne o sposobie zakładania ogrodów* (1805).

• **225 rocznica urodzin ks. Jerzego Pabrzeża (O. Ambrożego) (15 I 1771–30 X 1849)**, botanika, za-

konnika klasztoru Bernardynów w Kretyndze, ur. w okolicy Skuoedas, zm. w Kretyndze na Litwie, badacza flory zachodniej Litwy (Żmudzi), działającego w kontakcie z uczonymi Uniwersytetu Wileńskiego (m.in. J. Wolfgangiem), autora zielnika flory tego obszaru, kolekcjonera ludowych nazw roślin.

• **180 rocznica urodzin Zenona Hałatkiewicza (1816–29 V 1878)**, farmaceuty, botanika, ur. w Żywcu, zm. w Krakowie, adiunkta katedry chemii i farmacji UJ, właściciela apteki w Krakowie, autora podręcznika: *Początki botaniki ogólnej dla uczącej się młodzieży* (1853).

• **150 rocznica urodzin Władysława Boberskiego (23 II 1846–25 XI 1891)**, botanika, ur. w Piszczatyńcach (pow. borszczowski), zm. w Tarnopolu, nauczyciela szkół m.in. w Tarnowie i Tarnopolu, członka Komisji Fizjograficznej AU, badacza porostów, autora podręczników, m.in. *Historia naturalna w szkole ludowej* (1886).

• **30 rocznica śmierci Heleny Krzemieniewskiej (13 III 1878–28 V 1966)**, botanika, mikrobiolog, ur. w Lachowie (pow. szczuczyński), zm. we Wrocławiu, profesora fizjologii roślin Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Zakładu Botaniki PAN we Wrocławiu. Wspólnie z mężem, Sewerynem Krzemieniewskim, prowadziła wieloletnie studia nad mikrobiologią gleby, m. in. nad miksobakteriami, śluzowcami i grzybami glebowymi.

• **15 rocznica śmierci Andrzeja Nespiaka (23 XI 1921–11 I 1981)**, botanika, mikolog, ur. we Lwowie, zm. we Wrocławiu, adiunkta Zakładu Fitopatologii SGGW, profesora Akademii Medycznej we Wrocławiu, kierownika Zakładu Botaniki Farmaceutycznej, badacza grzybów, autora prac poświęconych m.in. mikoryzie roślin tatrzańskich, grzybom europejskich gór, a także pionierskich studiów nad udziałem grzybów wyższych w zespołach roślin naczyniowych.

Alicja ZEMANEK